

PARTICIPAREA STRUCTURILOR DE AEROSTAȚIE LA APĂRAREA DOBROGEI, ÎN PERIOADA 1941-1944

*Plt.-adj. șef Eugen-Dorin SPĂȚARU**

Apogeul folosirii aerostatelor de către toate armatele a avut loc în perioada Primului Război Mondial, acestea fiind folosite în cea mai mare parte ca mijloace de observare a câmpului de luptă și de reglare a tirului artileriei. Ulterior, rolul acestora în acest gen de misiuni a început să scadă în importanță în condițiile dezvoltării aviației de recunoaștere și observație, dar și a pericolului la care erau expuse în fața aviației de vânătoare și mijloacelor de apărare antiaeriană. Dacă despre participarea aerostației la Primul Război Mondial s-a mai scris, despre acțiunile de luptă desfășurate în cea de-a doua conflagrație mondială nu s-a scris deloc.

Și totuși, în timpul celui Doilea Război Mondial, aerostația a revenit în prim-plan și într-un alt mod, prin folosirea baloanelor captive ca mijloace de protecție aeriană a unor obiective, împotriva aviației inamice, alături de aviație și artileria antiaeriană. În țara noastră, aerostația a acționat pe aceste două direcții: de observație și reglare a tirului artileriei și de protecție a unor obiective de mare importanță: zona petroliferă, podul de peste Dunăre de la Cernavodă, etc. Chiar dacă nu s-au înregistrat succese notabile, protejarea cu baloane a constituit o primejdie majoră pentru aviația inamică, în special pentru cea americană, avioanele manevrând cu greutate pentru a evita lovirea unui balon sau a unui cablu de ancorare.

Deși părea că rolul balonului ca mijloc de observație nu-și mai găsea locul într-un război modern, tot mai tehnologizat, s-a dovedit că se mai găseau modalități de folosire a acestora, iar cea mai pretabilă zonă de folosire a fost cea a litoralului românesc. Alături de celelalte, posturile de observație de la sol, misiunile hidroaviației și patrulările cu nave, aerostatele și-au dovedit eficiența, prin observarea în largul mării, dar și prin misiunile de reglaj a tirului artileriei de coastă.

În urma izbucnirii celui de-al doilea război, s-au luat măsuri de întărire a capacității de apărare a unor zone sensibile ale țării, prin formarea unor noi unități și formațiuni și mobilizarea cadrelor și trupe. În acest context și Flotila de Aerostație a trecut la realizarea obiectivelor prevăzute în sarcinile de mobilizare. La Centrul de Instrucție al Aeronauticii, la 25 mai 1939, au fost brevetati o nouă serie de observatori aerostieri, compusă din 7 ofițeri de rezervă (lt. Florian Cociașu, slt. rz. Constantin Grigorescu,

* Inspectoratul de Jandarmi Județean Arad.

Dumitru Conciu, Alexandru Banea, Victor Cristoloveanu, Vasile Popescu și Aurel Manu).

Una din zonele care ridicau probleme deosebite era Dobrogea și litoralul Mării Negre. Pentru apărarea acestora s-a constituit un sistem integrat compus din toate genurile de arme, în care a fost inclusă și aerostația militară.

Astfel, la 14 septembrie 1939, Compania a 5-a Aerostație din cadrul Flotilei de Aerostație, a fost mobilizată și a primit ordin să se deplaseze pentru misiuni specifice în zona Dobrogei. Deplasarea s-a făcut pe itinerariul Pantelimon-Cobadin, subunitatea debarcând în ziua de 15 septembrie, ora 03.00, fiind cantonată în satul Arman din județul Caliacra. Într-o primă etapă au fost realizate legăturile telefonice cu comandamentul Diviziei 9 Infanterie, căreia îi fusese afectată, și cu Comandamentul Aero al Corpului 2 Armată, de care depindeau din punct de vedere administrativ.

Încadrarea subunității era următoarea:

-cpt. (rz) Traian Petrov	-comandant;
-lt. Gheorghe Pădineanu	-observator;
-lt. Paul Georgescu	-observator;
-lt. Petre Mușat	-observator;
-lt. Alexandru Ionescu	-observator;
-slt. mec. Miltiade Constantinescu	-șef serviciu tehnic
-plt.-maj. Ion Florea	-plutonier de companie, și
-maistru mec. Constantin Tatomir	-maistru macara ¹ .

Ca material volat, subunitatea avea în dotare un singur balon de observare.

Comandantul companiei, căpitanul (rz) Traian Petrov era unul dintre cei mai vechi observatori din balon din țara noastră. S-a născut la 29 sept. 1893 și a urmat cursurile Școlii Militare de Artilerie, Geniu și Marină-Secria Trupe Speciale (Geniu) (1913-1915). La 15 iun. 1915 a fost avansat sublocotenent și repartizat în Batalionul de Specialități. A urmat cursurile Școlii de observatori din balon primind Brevetul de aerostațier nr. 6 din 1 iun. 1917. A fost avansat locotenent (1 apr. 1917) și căpitan (1 oct. 1919). A activat ca observator în Corpul de Aerostație și în Grupul 7 Aerostație. A activat și ca profesor de materiale de aerostație, baloane și accesorii la Școala de aerostație din balon de la 16 iun. 1919. La 5 apr. 1923 a trecut în disponibilitate pentru interese personale, iar la 5 oct. 1923 a trecut în rezervă. Absolvent al Facultății de Drept, în 1924 a devenit doctor în drept

¹ A.N.M.R., Depozitul Central de Arhivă, Fond nr. 712 Flotila 1 Aerostație, Dosar nr. 1, f. 14.

la Universitatea din Iași. Concentrat la 12 sept. 1939, a fost comandant al Parcului 3 Aerostație de la 20 iul. 1942, până la demobilizare.

Comanda companiei s-a prezentat, a doua zi, comandantului diviziei și comandantului artileriei diviziei, pentru ca în perioada 17-23 septembrie 1939, să se execute următoarele activități: inspecția personalului, cadre și trupă, revizia materialului și aerisirea balonului. Ofițerii observatori au făcut recunoașteri pe teren cu automobilul, pentru aclimatizarea cu configurația terenului, căile de comunicații și zonele obligate din sectorul diviziei.

De asemenea, împreună cu comandantul divizionului de artilerie grea de 150 mm, au fost studiate amplasamentele pe hartă și teren. S-a executat schița zonelor nevăzute pentru diferite înălțimi, s-au identificat pozițiile bateriilor, a amplasamentelor probabile și informații asupra eventualelor obiective. Comanda companiei a identificat locurile de umflare a balonului, de campare și ascensiune pe timpul îndeplinirii misiunilor.

La 24 septembrie, două avioane aparținând Escadrilei 16 Observație, având la bord câte doi ofițeri observatori (comandantul companiei și trei ofițeri observatori) au efectuat zboruri de recunoaștere până în vecinătatea frontierei cu Bulgaria, culegându-se detaliile ordonate și supraveghind modul de camuflare în satele și pădurile din sector.

Pentru perioada 25 septembrie - 22 octombrie 1939, s-a continuat programul de instrucție, lucrările de birou necesare și dotarea cu materiale. La 15 octombrie 1939, slt. mec. Miltiade Constantinescu s-a deplasat la sediul Flotilei 1 Aerostație pentru pregătirea de iarnă, iar compania a încetat a mai fi afectată Diviziei 9 Infanterie, mutându-și cantonamentul în orașul Constanța. Începând cu 1 noiembrie, compania execută programul de instrucție al trupei, revizuirea materialului și s-au început școlile de specialități în cadrul subunității.

Pe linie de personal, la 24 octombrie 1939, lt. Dumitru Batzinof a fost repartizat în funcția de observator aerian.

Prin Î.D.R. nr. 3836 din 24 oct. 1939², la 25 octombrie 1939, au fost avansați la gradul de căpitan, lt. Gheorghe Pădineanu (Artilerie), Paul Georgescu (Artilerie) și Alexandru Ionescu (Infanterie), care au fost trimiși la unitățile de origine. La 19 noiembrie, lt. Petre Mușat este chemat la Flotilă.

În această perioadă, la 12 decembrie 1939, au mai fost breveți observatori aerostieri, încă 8 ofițeri de rezervă: lt. rz Ioan Hodorog, Cornel Farcașiu, slt. rz. Emilian Scurei, Cornel Banu, Botez Morțun, Gheorghe Munteanu, Gheorghe Postecă și Dinu Hristodorescu.

² „Monitorul Oficial” nr. 247 din 25 octombrie 1939.

La 15 ianuarie 1940, trupa concentrată este trimisă pentru două luni în concediu, până la 15 martie 1940. Ulterior, în perioada 15 martie - 28 iulie 1940, efectivele companiei execută trageri cu armamentul de infanterie în poligonul garnizoanei, program de specialitate, școli de pândari și gaze, iar ofițerii țin conferințe în cadrul companiei și la Comandamentul Aero al Corpului 2 Armată.

La 6 mai 1940 sunt repartizați în cadrul companiei: lt. Romeo Cătuneanu, Haralambie Gorcea și Vasile Nicoară, acesta din urmă plecând în concediu pentru caz de boală, timp de 6 luni.

În conformitate cu Î.D.R. nr. 1868 din 5 iunie 1940³, la 6 iunie 1940, slt. mec. Miltiade Constantinescu a fost avansat la gradul de locotenent.

În conformitate cu Î.D.R. nr. 2135 din 27 iunie 1940⁴, începând cu noaptea de 28/29 iunie 1940, ora 24.00, în urma gravelor probleme apărute la granița de est a țării, urmate de Ultimatumul sovietic în urma căruia Basarabia, Bucovina de nord și Ținutul Herța au fost cedate, fără luptă, U.R.S.S., armata română a fost mobilizată. Efectivele Companiei de Aerostație au intrat în dispozitivul de luptă ordonat cu misiunea principală de observare a spațiului maritim și descoperirea eventualelor nave inamice.

La 1 iulie 1940, este umflat balonul de observație, iar în perioada 18 iulie - 18 octombrie 1940 încep ascensiunile, care se fac la 5 km în spatele Abatorului Constanța, unde se află și cantonamentul companiei. Observațiile se fac în folosul Comandamentului Litoralului Maritim.

La 14 septembrie 1940, lt. Gheorghe Bratu a fost mutat în cadrul companiei.

La 18 octombrie 1940, balonul se dezumflă, iar efectivele companiei se înapoiază în cantonamentul din Constanța și încep programul de instrucție la câmp și teoretic cu ofițerii și trupa, până la 12 noiembrie, când compania se îmbarcă în Gara Constanța pentru înapoierea la sediul Flotei, unde ajunge la 13 noiembrie 1940. Începând de a doua se trece la desconcentrarea trupei concentrate, iar la 16 noiembrie începe predarea actelor și materialelor. Demobilizarea s-a făcut în baza Î.D.R. nr. 3798 din 12 noiembrie 1940, cu începere de la 15 noiembrie 1940.

În conformitate cu ordinul Flotei de Aerostație, la 26 noiembrie 1940, compania este desființată, prin desconcentrarea efectivelor și mutarea ostașilor activi la alte companii.

Ulterior, în conformitate cu Ordinul Statului Major al Aerului nr. 4550 din 1941, pe data de 5 iunie 1941, în cadrul Flotei de Aerostație s-a

³ „Monitorul Oficial” nr. 130 din 7 iunie 1940.

⁴ „Monitorul Oficial” nr. 147 bis din 28 iunie 1940.

înființat Batalionul 2 Aerostație cu Companiile 3 și 4 Aerostație și Parcul 2 Aerostație.

În conformitate cu Î.D.R. nr. 1798 din 21 iunie 1941⁵, începând cu 22 iunie 1941, armata a fost mobilizată din nou, pentru a trece la eliberarea Basarabiei, Bucovinei de Nord și Ținutului Herța. Și Flotila 1 Aerostație a trecut la executarea mobilizării efectivelor pentru îndeplinirea misiunilor încredințate. La mobilizare flotila avea în compunere: Batalionul 1 Pază Aerostație (cu companiile 1 și 2 Pază Aerostație), Batalionul 2 Aerostație (cu Companiile 3 și 4 Aerostație și Parcul 1 Aerostație), Batalionul 3 Aerostație (cu Companiile 5 și 6 Aerostație și Parcul 2 Aerostație) și Baza Flotilei.

Astfel, Batalionul 2 Aerostație avea gata mobilizate Compania a 3-a Aerostație, Compania a 4-a Aerostație și Parcul 1 Aerostație, care au fost îmbarcate în tren, iar la ora 10,50 a plecat în direcția Constanța, unde va ajunge la ora 18,02, fără niciun incident.

Batalionul avea următoarea încadrare:

-cpt. av. Constantin Alexandrescu	-comandant de batalion
-cpt. rz. Radu Toroceanu	-comandant Parcul 1 Aerostație
-slt. rz. Vasile Popa	-ofițer tehnic
-cpt. Petru Mușat	-comandant Compania a 3-a Aerostație
-lt. av. Victor Popescu	-subaltern
-lt. av. Cornel Farcașiu	-subaltern
-slt. av. Alexandru Niculescu	-subaltern
-slt. Ion Vasilescu	-ofițer cu manevra
-md. cpt. Constantin Dumitriu	-medic
-lt. Dorin Sculy	-comandant Compania a 4-a Aerostație
-lt. av. rz. Vasile Popescu	-subaltern
-slt. av. Emilian Scurei	-subaltern
-slt. rz. Robert Zielinschi	-subaltern
-slt. Constantin Țânțăreanu	-ofițer cu manevra
-md. cap. t.r. rz. Răzvan Djuvara	-medic ⁶ .

În urma bombardamentelor aviației sovietice, efectivele batalionului au fost dislocate în localitatea Valul lui Traian.

La 23 iunie 1941, comandantul Batalionului 2 Aerostație i-a contact cu Comandamentul Aero Dobrogea, Comandamentul Marinei Regale,

⁵ „Monitorul Oficial” nr. 145 din 22 iunie 1941.

⁶ A.N.M.R., Depozitul Central de Arhivă, Fond nr. 712 Flotila 1 Aerostație, Dosar nr. 2 (Jurnalul de Operații al Flotilei 1-a Aerostație), f. 2. (în cont. Dosar nr. 2).

Corpul 2 Armată și Comandamentul German, urmând să fie pus la dispoziția trupelor germane pentru apărarea coastei.

După debarcarea trupei și materialului, s-au efectuat recunoașterile necesare, batalionul fiind dislocat astfel:

- comanda Batalionului și Parcul de Aerostație la Palazul Mare;

- Compania a 3-a Aerostație la Agigea, în sprijinul Bateriei grele de coastă de 280 mm „Tirpitz”, și

- Compania a 4-a Aerostație la Ovidiu, în sprijinul Bateriei grele de coastă de 280 mm „Lange Bruno”⁷.

La 24 iunie, de comun acord cu bateriile de coastă germane, s-au stabilit punctele de ascensiune și modul de acțiune. Compania a 3-a s-a deplasat la Hașiduluc (Cumpăna), iar Compania a 4-a la Anadalchioi. A doua zi, s-au realizat legăturile de transmisiuni cu bateriile, primirea hărților și modul de lucru al personalului navigant cu artileristii germani. La 26 iunie, s-au umflat baloanele, iar personalul navigant s-a deplasat la Observatorul Terestru German din Constanța, unde s-au dat directivele și instrucțiunile asupra modului de lucru. A doua zi, la ora 04.00, unitățile au început ascensiunile, după programul hotărât de Comandamentul German în funcție de nevoile bateriilor.

Programul de lucru al celor două baterii începea la ora 03.30 pe perioade de câte două ore, și se desfășura alternativ: în timp ce una din companii se afla în stare de alarmă două ore, cealaltă era în ascensiune tot două ore, până la orele 19,30, și mai apoi între orele 19,30 - 21,00, respectiv între 21,00 - 23,00. Tot alternativ, companiile au execut o oră de ascensiune între orele 23.00-02.00.

În această perioadă s-au executat ascensiuni după programul stabilit, singurul eveniment notabil fiind inspecția comandantului Bazei, locotenent-comandor Nicolae Lăzărescu, între 16-20 iulie 1941.

În conformitate cu Ordinul Flotilei 1 Aerostație nr. 5472 din 24 iulie 1941, secret, se formează Batalionul de Aerostație Dobrogea, cu Companiile 3, 4, 5 și 6 Aerostație și Parcurile 1 și 2 Aerostație, cu un efectiv de 735 militari (31 ofițeri, 13 subofițeri, 4 maiștri militari și 687 trupă), cu următoarea încadrare:

- lt.-cdor. av. Nicolae Lăzărescu

- comandant Batalion

- cpt. Cicerone Alexandrescu

instrucție

- ajutorul comandantului și șef birou

⁷ Despre organizarea artileriei de coastă germane, vezi Dan Dragoș Sichigea, *Jurnalul de Război al Comandamentului Amiral German Marea Neagră*, vol. I, Editura Muzeului Național al Marinei Române, Constanța, pp. 16 - 17.

-12 trupă	
-cpt. rz. Radu Toroceanu	-comandant Parcul 1 Aerostație
-slt. rz. ing. Vasile Popa	-ajutor
-plt. Mihail Frățiloiu	-subofițer cu administrația
-smstr. cls. 3 Ion Ghilezan	-șef ateliere
-sg.-maj. san. Vasile Nichita	-sanitar
-58 trupă.	
-cpt. rz. Mihail Mihalcea	-comandant Parcul 2 Aerostație
-slt. rz. Valeriu Petrov	-ajutor
-plt.-naj, rz. Gheorghe Marinescu	-subofițer cu administrația
-plt.-maj. Mihail Ionescu	-subofițer cu materialele
-plt.-maj. san. rz. Gheorghe Manta	-sanitar
-80 trupă.	
-cpt. av. Petru Mușat	-comandant Compania a 3-a Aerostație
-lt. av. Victor Popescu	-observator
-lt. av. Cornel Farcașiu	-observator
-slt. av. Alexandru Niculescu	-observator
-slt. rz. Ion Vasilescu	-ofițer cu manevra
-md. cpt. rz. Constantin Dumitriu	-medic
-plt.-maj. Constantin Novac	-subofițer cu administrația
-plt. Nicolae Bot	-ajutor ofițer cu manevra
-smstr. cls. 2 Ion Melinte	-mecanic macara
-134 trupă	
-lt. av. Dorin Sculy	-comandant Compania a 4-a Aerostație
-lt. rz. Vasile Popescu	-observator
-slt. av. Emilian Scurei	-observator
-slt. rz. Robert Zielinschi	-observator
-md. slt. rz. Răzvan Djuvara	-medic
-plt.-maj. Ioan Petcu	-subofițer cu administrația
-plt. rz. Ioan Vasilescu	-ajutor ofițer cu manevra
-128 trupă.	
-cpt. av. Iorgu Nedelcu	-comandant Compania a 5-a Aerostație
-lt. av. Constantin Constantinescu	-observator
-lt. av. Stelian Mărgăritescu	-observator
-slt. av. Dinu Hristodorescu	-observator
-slt. av. Cornel Banu	-ofițer cu manevra
-md. slt. rz. Camil Pamfil	-medic
-plt.-maj. Ion Florea	-subofițer cu administrația
-sg.-maj. Mircea Dumitriu	-ajutor ofițer cu manevra
-smstr. cls. 2 Ion Stoenescu	-mecanic macara

-135 trupă.

-cpt. av. Stelian Udrică

-lt. av. Petre Dragu

-slt. av. Petre Trăilescu

-slt. av. Alexandru Morțun

-slt. av. rz. Gheorghe Munteanu

-md. cpt. rz. Chircor Torosian

-plt.-maj. Florea Tobă

-plt.-maj. Constantin Unțeanu

-sg.-maj. Andrei Belej

-140 trupă⁸.

-comandant Compania a 6-a Aerostație

-observator

-observator

-observator

-ofițer cu manevra

-medic

-subofițer cu administrația

-ajutor ofițer cu manevra

-mecanic macara

Companiile 5 și 6 Aerostație și Parcul 2 Aerostație, nou intrate în organica batalionului, au primit ordin să se imbarce imediat într-o garnitură compusă din 43 de vagoane, fiind puse la dispoziția Comandamentului Aero Dobrogea. Plecarea s-a făcut la 25 iulie 1941, ora 01,12 din stația Pantelimon. Compania a 5-a va ajunge la Medgidia, a doua zi, la ora 08,30. Parcul 2 Aerostație va ajunge la Constanța în jurul orelor 10,30, iar Compania a 6-a la Mamaia în jurul orelor 12,00. Batalionul a fost pus la dispoziția Comandamentului German al Artileriei de Coastă, condus de căpitanul de fregată Konnecker.

În zilele de 26-27 iulie 1941, se execută recunoașteri și instalarea în teren celor 6 subunități ale batalionului. Compania a 6-a a fost instalată la Gargalâcul Mic, ordonându-se umflarea balonului, Compania a 5-a la Castelul (Medgidia), urmând ca balonul să fie umflat la ordin, Parcurile 1 și 2 Aerostație au fost instalate la Palazul Mare, Compania a 4-a la Vest Anadalchioi, Compania a 3-a la Vest Hasi Duluc (Cumpăna), iar sediul batalionul la Palazul Mare (conacul Zosima).

În conformitate cu ordinele primite: misiunea batalionului era ca, împreună cu celelalte forțe din zona Dobrogei, să se opună pătrunderii inamicului care putea opera prin: debarcări maritime, debarcări aeriene, lansarea unităților de parașutiști și lansări de teroriști din avioane sau mici debarcări maritime.

De asemenea, prin observări de zi și noapte la 360 grade, îndeplinea:

1. Misiuni de artilerie: căutarea și supravegherea obiectivelor, observarea tragerilor artileriei, eventual deslănțuirea tragerilor;

2. Supraveghere generală: descoperirea și semnalarea manifestațiunilor inamicului, bombardament și distrugeri ce inamicul efectuează, observarea camuflajului și eventuale semnalizări suspecte;

⁸ Dosar nr. 2, ff. 9 - 11.

3. Observarea luptei: situarea elementelor amice și inamice, informațiunile Comandamentului asupra mersului luptei⁹.

Dispozitivul batalionului s-a organizat cu trei companii pe litoral și o companie pe direcția Constanța-Cernavodă, având ca zone de ascensiune: drumul de care de la Târla lui Jipa, drumul de care nord 1 km Anadalchioii, șoseaua Castelul-Cuza Vodă, șoseaua Corbul de Jos-Corbul de Sus. Subunităților acționau astfel: Compania a 3-a în folosul Bateriei „Tirpitz” de 280 mm, Compania a 4-a în folosul Bateriei Lange Bruno de 280 mm, Compania a 5-a în folosul bateriilor de coastă române și a celor din cadrul Corpului 2 Armată și Diviziei 9 Infanterie, la cerere, iar Compania a 6-a în folosul Bateriilor Trache 150 mm și Zilinschi 105 mm, germane¹⁰. Comanda Grupării de artilerie de coastă române o avea locotenent-comandorul Alexandru Martac.

Legăturile de transmisiuni se făceau prin telefon, prin intermediul Bazei Flotilei de Hidroaviație sau a subunităților în folosul cărora acționau, subzistența prin Baza Flotilei de Hidroaviație, asigurarea cu armament, muniții și mijloace tehnice prin Parcul 1 (companiile 3 și 4) și Parcul 2 (companiile 5 și 6), iar asigurarea sanitare prin Spitalul Sion din Constanța și Spitalul Medgidia. S-au stabilit modalitățile de lucru cu bateriile, pe hărți de 1:50.000 cu germanii și 1:100.000 cu români împărțite în carouri numerotate și codate, precum și semnalele folosite pentru reglajul tragerii. S-a stabilit, de asemenea, ca pentru o observare cât mai facilă punctul de ascensiune să se găsească cât mai aproape de baterie și pe direcția liniei de tragere.

Baloanele companiilor se vor afla în starea de repaus (balon campat) urmând ca în 10 minute să ajungă în starea de alarmă (balon echipat) și încă 5 minute pentru a ajunge în starea de ascensiune. De asemenea, au fost stabilite programele și zonele de ascensiune.

În ziua de 28 iulie 1941, Compania a 4-a Aerostație efectuează un exercițiu de tragere asupra unui șlep remorcat la 15 km de coastă, cu bateria română de artilerie de coastă de 105 mm situată la cota 84, nord Tataia. Reglajul tirului din balon a fost efectuat de lt. av. Dorin Scully, la exercițiu participând și slt. Hans Muller din armata germană. S-au execut 5 salve a 3 lovituri, salva a 4-a a încadrat ținta, iar cea de-a patra a lovit șlepu, scufundându-l.

⁹ *Ibidem*, ff. 16 - 17.

¹⁰ Despre organizarea artileriei de coastă română și germană, a se vedea și Colonel (rz) Marian Radu, *Artileria de Coastă Română. Mărire și decădere*, Editura NeXT Book, Constanța, 2018, pp. 234 și urm.

În perioada 30 iulie - 3 august 1941, comandantul flotei, comandorul av. Răducanu Ionescu execută o inspecție la Batalionul de Aerostație Dobrogea, verificându-se și efectuarea ascensiunilor.

Începând cu 6 august 1941, lt. av. Stelian Mărgăritescu, slt. av. Dinu Hristodorescu, ambii din compania a 5-a, slt. av. Petre Trăilescu și slt. av. Gheorghe Munteanu, ambii din compania a 6-a, au plecat la Școala de comandanți de bord din cadrul Centrului de Instrucție al Aeronauticii.

În ziua de 7 august 1941, companiile batalionului au făcut ascensiuni în folosul artileriei Diviziei 9 Infanterie, care făcea trageri de instrucție.

La 8 august, se continuă ascensiunile de către toate companiile, iar la parcurile de aerostație se efectuează o șarjă de hidrogen care se comprimă în tuburi. Ascensiunile continuă cu regularitate și în zilele următoare. La 9 august 1941, serviciile militare de propagandă germană au cerut încuviințarea de a face un film la una din companiile batalionului, la care alături de militarii români au participat și militarii germani de la artileria de coastă.

Pe baza experienței acumulate și a observațiilor din teren, s-au emis noi instrucțiuni cu privire la: paza și camuflarea unităților, o dispersare cât mai mare pe teren și eventualitatea schimbării poziției cât se impune sau există motive de nesiguranță; tuburile de hidrogen vor fi dispersate în stive de până la 10 și camuflate, efectuarea controlului ca întreg conținutului tubului să fie evacuat, iar robinetul tubului să fie închis imediat pentru a se evita pătrunderea aerului, instruirea militarilor de a folosi puștile-mitralieră și mitralierele pentru apărarea a.a., instruirea militarilor pentru recunoașterea tipurilor de aeronave, în cazul atacurilor aeriene, balonul ascensionat se va trage la cca 400 m, pentru a se evita limita de manevră a parașutei, iar în cazul atacului cu mitraliere de la sol, balonul va fi culcat în locuri adăpostite. De asemenea, în cazul observării unor incendii la sol, observatorul va comunica precis locul acestora¹¹.

La 11 august, observatorul companiei a 6-a a identificat semnale luminoase pe care le-a comunicat în vederea exploatării acestora.

La 13 august, în conformitate cu Ordinul nr. 10.696 al Diviziei 9 Infanterie, la tragerile de instrucție vor fi întrebuințate: Compania a 3-a la Regimentul 13 Artilerie, și Compania a 5-a la Regimentul 18 Artilerie.

În general, ascensiunile se execută în aceleași coordonate, urmând ca după 18 august, programul de ascensiune se va executa după următorul program: dimineța între 4-6 și 7-9, după amiază între 16-18 și 18-20, iar

¹¹ Dosar nr. 2, ff. 25 - 27.

noaptea o oră după un program anume stabilit. Pe timpul când nu se fac ascensiuni, la balon va exista un echipaj în stare de alarmă.

La 19 august, Secția de Propagandă a M.C.G. a efectuat un film de propagandă la Compania a 4-a Aerostație, iar a doua zi, Compania a 6-a face siguranța apropiată a Diviziei de Mare, care a efectuat dragaje și balizaje pentru un drum navigabil între Sulina și Odesa. Activitatea a fost inspectată de către Comandorul av. Constantin Georgescu, comandantul Comandamentului Aero Dobrogea.

La 24 august 1941, se prezintă noii ofițeri care vor încadra locurile vacante: lt. av. Ion Hodorog și slt. rz. Gheorghe Nicolau la Compania a 5-a, și lt. rz. Aurel Manu la Compania a 6-a.

A doua zi, în condițiile unei puternice furtuni, au fost spărți lobia de la baloane. De la parcurile de aerostație s-au trimis maiștrii pentru efectuarea de reparații. Două baloane au fost înlocuite pentru reparații, fiind în măsură de a efectua misiuni după 3 ore.

În zilele de 26 - 27 august, Compania a 6-a execută în folosul Diviziei de Mare, același gen de misiune ca și cea din 20 august. În urma tragerilor efectuate de către regimentele de artilerie, s-a constatat că reglajul efectuat din baloane s-a făcut în concordanță cu cel al observatorilor tereștri, observatorii din balon câștigând astfel încrederea artileriștilor. Aceeași bună cooperare s-a realizat și la tragerile din 29-30 august.

La 31 august, batalionul primește vizita Căpitanului de fregată Konneker, fiind invitați reprezentanții Aeronauticii și Marinei române, precum și comandanții bateriilor de coastă germane. S-a făcut bilanțul activității, batalionul executând 702,41 ore ascensiune (548,55 ziua și 153,46 noaptea)¹².

La 2 septembrie, parcul de aerostație efectuează o șarjă de hidrogen pentru instrucție și comprimarea gazului în tuburi.

La 5 septembrie, un hidroavion Cant Z-501, aparținând Escadrilei 102 Hidroaviație, capotează în lacul Sutghiol¹³. În ajutorul echipajului au sărit șase militari din batalionul de aerostație: sg. Gheorghe Albu, cap. t.r. Ion Zorca, cap. Vasile Nicolae, cap. Toma Vlaicu, sold. Gheorghe Șerban și sold. Dumitru Preissler, care au fost citați prin Ordin de Zi.

Ascensiunile se execută fără evenimente, iar în perioada 12-14 septembrie, comandorul Ionescu Răducanu inspectează subunitățile batalionului. La 15 septembrie, Compania a 3-a observă rezultatele

¹² *Ibidem*, f. 34.

¹³ Vezi și Aurel Pentelescu, Cristian Crăciunoiu, Jipa Rotaru, *Hidroaviația României*, Editura Modelism, București, 1994, p. 22.

tragerilor efectuate de Divizionul 2 din Regimentul 13 Artilerie. În perioada 26-28 septembrie, se execută inspecția sanitară a subunităților.

La 30 septembrie, se efectuează bilanțul batalionului. S-au executat în total 1274,16 ore ascensiune (998,25 ziua și 275,51 noaptea)¹⁴.

La 9 octombrie, s-a schimbat balonul Companiei a 5-a, care s-a rupt.

În conformitate cu Ordinul nr. 11.059 din 10 octombrie 1941, are loc demobilizarea ofițerilor și subofițerilor de rezervă. Batalionul rămâne cu următoarea ordine de bătaie:

-lt.-cdor. av. Nicolae Lăzărescu	-comandant batalion
-md. slt. rez. Răzvan Djuvara	-medic
-sg.-maj. Vasile Nichita	-sanitar
-cpt. av. Cicerone Alexandrescu	-comandant Parcurile întrunite
-slt. Constantin Țânțăreanu	-subaltern
-plt. Nicolae Bot	-subofițer cu administrația
-smstr. cls. a 3-a Ion Ghilezan	-maistru
-cpt. av. Petre Mușat	-comandant Compania a 3-a Aerostație
-lt. Victor Popescu	-subaltern
-lt. Cornel Farcașiu	-subaltern
-plt.-maj. Constantin Novac	-subofițer cu administrația
-lt. Dorin Sculy	-comandant Compania a 4-a Aerostație
-slt. Alexandru Niculescu	-subaltern
-slt. Emilian Scurei	-subaltern
-plt.-maj. Ion Petcu	-subofițer cu administrația
-cpt. Iorgu Negrescu	-comandant Compania a 5-a Aerostație
-lt. Constantin Constantinescu	-subaltern
-lt. Ion Hodorog	-subaltern
-plt.-maj. Constantin Florea	-subofițer cu administrația
-cpt. Stelian Udrică	-comandant Compania a 6-a Aerostație
-lt. Petre Dragu	-subaltern
-slt. Cornel Banu	-subaltern
-plt.-maj. Florea Tobă	-subofițer cu administrația ¹⁵ .

La 18 octombrie 1941, lt. Constantin Constantinescu se detașează la Școala Politehnică din București, iar la 21 octombrie, Parcul batalionului se mută în cazarma Regimentului 18 Artilerie.

La 26 octombrie 1941, în urma ruperii lobilor, baloanele Companiilor a 4-a și a 6-a au fost schimbate, iar la 27 octombrie, Postul de comandă al batalionului se mută la Anadalchioi.

¹⁴ *Ibidem*, f. 40.

¹⁵ Dosar nr. 2, ff. 41 - 42.

La 31 octombrie 1941, batalionul executase 1666,05 ore ascensiune (1334,25 ore ziua și 331,40 ore noaptea)¹⁶.

La 1 noiembrie, în urma unei furtuni violente, balonul Companiei a 5-a este avariat și patru ostași sunt răniți, iar la balonul Companiei a 4-a se rupe V-ul anterior, reparația fiind făcută în trei ore de către militarii din parcul de aerostație.

În condițiile îndepărtării liniei frontului de teritoriul național și a apropierii iernii, la 8 noiembrie 1941, de acord cu comandamentul german, se procedează la modificarea dispozitivului batalionului, rămânând doar două companii, astfel: Compania a 3-a la Cumpăna în folosul Bateriei de coastă „Tirpitz” și Compania a 4-a la Anadalchioi în folosul Bateriei pe C.F. Lange Bruno. Ostașii activi de la companiile 5 și 6 au fost repartizați la companiile 3 și 4, iar ostașii de rezervă au fost demobilizați. De asemenea, Parcurile 1 și 2 au fost demobilizate, rămânând numai un nucleu pentru a deservi cele două companii rămase, iar uzinele de hidrogen, compresoarele și materialele au fost transportate la sediul Flotilei.

În urma reorganizării, batalionul era structurat pe un grup comandă (3 ofițeri dintre care un medic, un subofițer sanitar și 10 trupă), două companii aerostație cu grup comandă, secția manevră, eșalonul II, secția auto și grup pază a.c.a. (cu câte 4 ofițeri, un subofițer și 100 trupă) și parcul cu atelier reparații baloane, atelier reparații telefonice, secția auto și administrația (2 ofițeri, un subofițer, un maestru și 25 trupă). În total, 13 ofițeri, 4 subofițeri, 1 maestru și 235 trupă¹⁷.

În conformitate cu Ordinul Statului Major al Aerului nr. 10.800 din 1941 transmis cu Ordinul Flotilei de Aerostație nr. 1294 din 13 noiembrie 1941, companiile vor păstra un efectiv de 90 trupă, urmând ca restul până la efectivul control să plece, succesiv, în concedii de câte 30 zile, în ținută civilă, cu foi de drum și hrană rece până la localitatea de domiciliu.

În baza Ordinului nr. 1515 din 22 noiembrie 1941, lt. Ion Hodorog din cadrul Companiei a 5-a este mutat la Compania a 4-a, făcând rocada cu slt. Alexandru Niculescu.

Compania a 6-a va înlocui în dispozitiv Compania a 3-a. P.C. al Batalionului și Parcului au fost stabilite la Anadalchioi. Compania a 3-a prelua cantonamentul, misiunile și zona de ascensiune a Companiei a 4-a, iar Compania a 6-a pe cea a Companiei a 3-a, deplasându-se pe jos de la Corbul la Cumpăna luând legătura cu Bateria de coastă „Tirpitz”. Companiile a 3-a, a 5-a și Parcul 2 Aerostație se vor înapoia la flotilă.

Încadrarea subunităților care rămân în Dobrogea este următoarea:

¹⁶ *Ibidem*, f. 48.

¹⁷ *Ibidem*, ff. 51 - 53.

-cpt. av. Cicerone Alexandrescu	-comandant batalion
-md. slt. rez. Răzvan Djuvara	-medic
-sg.-maj. Vasile Nichita	-sanitar
-2 trupă	
-lt. Dorin Sculy	-comandant Compania a 4-a Aerostație
-lt. Ion Hodorog	-subaltern
-slt. Emilian Scurei	-subaltern
-plt.-maj. Ion Petcu	-subofițer cu administrația
-65 trupă	
-cpt. Stelian Udrică	-comandant Compania a 6-a Aerostație
-lt. Petre Dragu	-subaltern
-slt. Cornel Banu	-subaltern
-plt.-maj. Florea Tobă	-subofițer cu administrația
-65 trupă.	
-slt. Constantin Țânțăreanu	-comandant Parcul 1 Aerostație
-plt. Nicolae Bot	-subofițer cu administrația
-smstr. cls. a 3-a Ion Ghilezan	-maistru
-sg.-maj. Andrei Belej	-șofer-mecanic.
-22 trupă ¹⁸ .	

Până la 9 ianuarie 1942 nu au fost semnalate probleme. În această zi, comandantul batalionului a primit ordin de a umfla baloanele în urma unei alarme pe mare și a fi puse la dispoziția bateriilor „Tirpitz” și Lange Bruno. Ulterior, ordinul a fost contramandat, rămânând în așteptare. În după-amiaza zilei, s-a primit ordin de a se umfla balonul Companiei a 4-a, iar la ora 20, acesta era ascensionat. În zilele următoare, s-au executat ascensiuni, cu rezultate minime, vizibilitatea pe mare fiind de maxim 1-2 km, în condițiile ninsorii dense, vântului și ceței. În ziua de 14 ianuarie, balonul a fost dezumflat și băgat într-un dormitor pentru dezghețare și împachetare.

În urma discuțiilor cu Comandorul Alexandru Stoianovici, comandantul Diviziei de Mare, s-a ordonat reluarea ascensiunilor la 15 aprilie 1942. S-au verificat materialele și s-a cerut dotarea cu două baloane și hidrogen. La 10 aprilie s-au primit baloanele, repartizate la Compania 4 Aerostație Observație, respectiv la Parcul 1 Aerostație Observație, ca rezervă, pentru ca la 11 aprilie să se mai ceară încă un balon.

La 15 aprilie 1942, s-a ordonat ca ascensiunile să înceapă la 21 aprilie, cu un balon în folosul Bateriei „Tirpitz” și un balon în regiunea Capul Midia. La 20 aprilie 1942, ascensiunile au fost din nou amânate pentru 15 mai 1942, iar Compania a 4-a s-a mutat de la Anadalchioi la

¹⁸ *Ibidem*, f. 62.

Capul Midia. La 30 aprilie, compania a primit ordinul de strângerea și împachetarea materialului, fiind cantonată la Corbul de Jos (Gargălăcul Mic), făcându-se recunoașterea cantonamentului, locurilor de umflare și campare și punctelor de ascensiune.

În perioada 21-23 aprilie, au fost primite de la Turda, 8 vagoane de hidrogen, distribuite la cele subunități.

În perioada 1-5 mai 1942, s-a luat legătura cu cele două baterii de coastă, în folosul cărora urmau să acționeze: Bateria „Tirpitz” și Bateria 10, iar la 9 mai, batalionul a fost pus la dispoziția Grupării Artileriei de Coastă.

La 13 mai 1942, au sosit cpt. Florin Cociașu, lt. Aurel Manu și slt. Robert Zielinschi, încadrarea batalionului fiind următoarea:

-cpt. av. Cicerone Alexandrescu	-comandant Batalion
-slt. av. Robert Zielinschi	-adjutantul comandantului
-11 trupă.	
-slt. Constantin Țânțăreanu	-comandant Parcul 1 Aerostație
-plt. Nicolae Bot	-subofițer cu administrația
-sg.-maj. mec. Andrei Belej	-cu secția auto
-smstr. cls. a 3-a Ion Ghilezan	-cu atelierele reparat vagoane
-sg.-maj. san. Vasile Nichita	-sanitar
-75 trupă	
-cpt. Stelian Udrică	-comandantul Companiei a 2-a Aerostație
-cpt. Florin Cociașu	-subaltern
-slt. Aurel Manu	-subaltern
-slt. Cornel Banu	-subaltern
-sg.-maj. Mircea Dumitriu	-cu administrația
-127 trupă.	
-cpt. Dorin Sculy	-comandant Compania a 4-a Aerostație
-lt. Ion Hodorog	-subaltern
-slt. Emilian Scurei	-subaltern
-slt. Gheorghe Munteanu	-subaltern
-plt.-maj. Ioan Petcu	-cu administrația
-127 trupă ¹⁹ .	

În zilele următoare s-au întins și verificat circuitele telefonice cu bateriile și s-a continuat cu amenajarea cantonamentelor. Deși s-a dorit de către comandantul Diviziei 9 Infanterie, mutarea Companiei a 4-a de la Capul Midia la Valul lui Traian, acest lucru nu s-a mai realizat, argumentele privind greutatea unei noi deplasări fiind susținute și de Căpitanul de fregată Konneker.

¹⁹ *Ibidem*, ff. 77 - 78.

La 27 mai 1942, se primește Ordinul nr. G 1152 de la Comandamentul Artileriei de Coastă germane, cu privire la orele de ascensiune ale celor două baloane. La ora 17, baloanele erau umflate și făceau ascensiunile de verificare, pentru ca de a doua zi să înceapă ascensiunile începând cu ora 04, pentru Compania a 2-a și ora 10,30 pentru Compania a 4-a. Până la 31 mai 1942, Compania a 4-a va executa 59 ore ascensiune, iar compania a 4-a 30 ore ascensiune²⁰.

La 7 iunie 1942, Compania a 2-a este inspectată de Comandorul av. Constantin Georgescu, comandantul Comandamentului Aero-Marinei, iar la 12 iunie, Compania a 4-a este inspectată de Contraamiralul Wurmbach, căpitanul de fregată Konneker și comandorul Alexandru Stoianovici. Contraamiralul Wurmbach împreună cu slt. Robert Zielinski a executat o ascensiune de 20 minute.

La 14 iunie, în urma unei furtuni extrem de puternice, a fost rupt balonul Companiei a 2-a, care a fost schimbat în foarte scurt timp cu unul nou.

Locotenent-comandorul av. Nicolae Lăzărescu, comandantul Bazei Flotilei de Aerostație, execută o inspecție la Batalionul Dobrogea, între 14-20 iunie.

La 1 iulie 1942, a intrat în vigoare noua ordine de bătaie a batalionului:

-cpt. av. Cicerone Alexandrescu	-comandant Batalion
-slt. av. Robert Zielinski	-stat major
-adj.șef Ion Petrea	
-9 trupă.	
-cpt. Gheorghe Ursenescu	-comandant Parcul 1 Aerostație
-plt. Nicolae Bot	-subofițer cu administrația
-sg.-maj. mec. Andrei Belej	-șef secție auto
-smstr. Ion Ghilezan	-șef Atelier reparat baloane
-sg. maj. san. Vasile Nichita	-sanitar
-31 trupă	
-cpt. Stelian Udrică	-comandant Compania a 2-a Aerostație
-cpt. rz. Florin Cociașu	-observator
-lt. Petre Dragu	-observator
-lt. rz. Aurel Manu	-observator
-slt. Cornel Banu	-observator
-md. slt. rz. Aurel Milicescu	-medic
-sg.-maj. Mircea Dumitriu	-subofițer cu administrația

²⁰ *Ibidem*, f. 82.

-sg.-maj. mec. Gheorghe Tonceanu	-șef secție auto
-110 trupă	
-cpt. Constantin Constantinescu	-comandant Compania a 4-a
-lt. Ion Hodorog	-observator
-lt. Emilian Scurei	-observator
-slt. Gheorghe Munteanu	-observator
-slt. rz. Nicolae Munteanu	-observator
-md. slt. rz. Camil Pamfil	-medic
-sg.-maj. mec. Vasile Ploșniță	-șef secție auto
-110 trupă ²¹ .	

Până la 1 iulie 1942, Compania a 2-a a executat 176 ore ascensiune, din care 72,10 ore de noapte, iar Compania a 4-a a executat 194,20 ore ascensiune pe timp de zi²². De asemenea, până la 31 iulie, Compania a 2-a a efectuat 91.30 ore ascensiune ziua și 88,45 ore noaptea, iar Compania a 4-a, 190 ore ziua și 24,30 ore noaptea²³.

În urma discuțiilor cu comandantul Grupării de Artilerie de Coastă germane, în noaptea de 31 iulie-1 august 1942, se execută un exercițiu de debarcare a inamicului în regiunea Capul Midia - Farul Tuzla, cu scopul de a se captura Bateria „Tirpitz”, iar trupele inamice să ocupe un cap de pod și să se infiltreze în zona Capul Midia. În acest sens, companiile au ascensionat începând cu ora 22,10, iar la ora 00,50 s-a dat semnalul de începere a exercițiului. Cele două subunități au acționat astfel:

-compania a 4-a având punctul de ascensiune al 3 km SE Corbul de Jos, în sprijinul Bateriei „Mîrcea” de la Capul Midia și a unui detașament de infanterie, a observat desantul maritim inamic la ora 01,40, după lansarea bărcilor la apă și ajungerea la țarm. Subunitatea și-a luat toate măsurile de prevedere cu instalarea de pândari, arme automate și stabilirea căilor de retragere. Balonul a fost coborât la ora 5.

-compania a 2-a a ascensionat tot la 22,10 în zona satului Lazu, fiind în sprijinul Bateriei „Tirpitz”. La ora 2,05 au fost observate ambarcațiunile inamice dispre Farul Tuzla spre Preventoriul Agigea, iar debarcarea s-a produs la ora 2,25, mici subunități ajungând în preajma bateriei. Balonul a fost coborât la ora 5.

Pentru modul cum au acționat, baloanele nefiind descoperite de inamic, s-au adus mulțumiri personalului batalionului de aerostație.

În perioada următoare, ascensiunile au continuat după programul stabilit, nefiind nimic de semnalat din punct de vedere operativ.

²¹ *Ibidem*, ff. 85 - 86.

²² *Ibidem*, f. 87.

²³ *Ibidem*, f. 90.

În luna august s-au executat de către compania a 2-a, 183, 45 ore pe timp de zi și 99 ore pe timp de noapte, iar de compania a 4-a, 96,20 ore pe timp de zi și 44 ore pe timp de noapte²⁴, în luna septembrie, compania a 2-a, 87,50 ore pe timp de zi și 66 ore noaptea, iar compania a 4-a, 104,30 ore ziua și 20 ore noaptea²⁵, în luna octombrie, compania a 2-a 114,20 ore ziua și 48,30 ore noaptea, iar compania a 4-a, 178 ore ziua și 62 ore noaptea²⁶.

La 10 noiembrie 1942, balonul Companiei a 2-a a fost avariat din cauza furtunii și temperaturii extrem de scăzute, fiind coborât și intrat în reparație, pentru ca la 16 noiembrie și Compania a 4-a să coboare balonul, din cauza condițiilor meteo nefavorabile.

În perioada 17-27 noiembrie 1942, companiile își amenajează cantonamentele de iarnă, compania a 4-a fiind mutată la Anadalchioi. Compania a 2-a va rămâne, la nevoie, la dispoziția Bateriei „Tirpitz”, urmând ca jumătate din efectivul celor două companii să plece în concediu. La 27 noiembrie se primește ordin de la comandamentul german, ca balonul companiei a 2-a să fie umflat și să înceapă ascensiunile începând cu 3 decembrie.

La 1 decembrie 1942, încadrarea batalionului era următoarea:

-cpt. av. Cicerone Alexandrescu	-comandant batalion
-md. slt. rz. Radu Anastasiu	-medic batalion
-cpt. Constantin Constantinescu	-comandant Compania a 2-a Aerostație
Observație	
-lt. Cornel Farcașiu	-observator balon
-slt. rz. Gheorghe Nicolau	-observator balon
-plt.-maj. Nicolae Ilie	-subofițer cu administrația
-sg.-maj. Gheorghe Tonceanu	-șef secție mecanică auto
-80 trupă, din care 20 detașați de la Compania a 4-a.	
-cpt. Iorgu Negrescu	-comandant Compania 1 Aerostație
Observație	
-lt. Ioan Hodorog	-ofițer informator
-slt. Emilian Scurei	-observator balon
-plt.-maj. Ioan Petcu	-subofițer cu administrația
-sg.-maj. Vasile Ploșniță	-șef secție mecanică auto
-30 trupă.	
-cpt. av. Cicerone Alexandrescu	-girant comandant Parcul 1 Aerostație
-sg.-maj. mec. Andrei Belej	-șef secție auto
-sg.-maj. san. Vasile Nichita	-sanitar

²⁴ *Ibidem*, f. 91.

²⁵ *Ibidem*.

²⁶ *Ibidem*, f. 92.

-smstr. Ioan Ghilezan
-20 trupă²⁷.

-șef atelier baloane

În luna noiembrie, compania a 2-a a executat 34,30 ore ascensiunea²⁸, iar în decembrie, 173 ore ascensiune²⁹.

În urma reorganizării, la 1 ianuarie 1943, batalionul a fost reorganizat, astfel:

-cpt. av. Cicerone Alexandrescu

-comandant batalion

-lt. rz. Robert Zielinski

-adjutant batalion

-adm. plt. rz. Tehonaș Baroniuc

-secretar

-cpt. Iorgu Negrescu

-comandant Compania 1 Aerostație

Observație

-lt. rz. Dumitru Conciu

-ofițer informator

-slt. Emilian Scurei

-observator balon

-lt. rz. Vasile Popescu

-observator balon

-lt. Cornel Farcașiu

-observator balon

-md. cpt. rz. Chircor Torosian

-medic

-sg.-maj. rz. Ioan Negoită

-ajutor șef secție manevră

-plt.-maj. Ioan Petcu

-subofițer cu administrația

-sg.-maj. rz. Ion Anghel

-comandant grup a.a.

-sg.-maj. Vasile Ploșniță

-șef secție mecanică auto

-cpt. Constantin Constantinescu

-comandant Compania a 2-a Aerostație

Observație

-lt. Ioan Hodorog

-ofițer informator

-cpt. Florin Cociașu

-observator balon

-lt. rz. Aurel Manu

-observator balon

-slt. rz. Gheorghe Nicolau

-observator balon

-md. slt. rz. Radu Atanasiu

-medic

-sg.-maj. rz. Nicolae Iordache

-ajutor șef secție manevră

-plt.-maj. Nicolae Ilie

-subofițer cu administrația

-sg.-maj. rz. Dumitru Gheorghiu

-comandant grup a.a.

-smstr. clasa a 2-a Ioan Melinte

-mecanic șofer macara

-sg.-maj. Gheorghe Tonceanu

-șef secție mecanică auto

-cpt. rz. Radu Toroceanu

-comandant Parcul 1 Aerostație

-cpt. Teodor Mareș

-șef serviciu preparare hidrogen

-plt. rz. Ștefan Teodorescu

-subofițer cu administrația

-smstr. Ioan Ghilezan

-șef atelier baloane

-sg.-maj. Andrei Belej

-șef secție auto³⁰.

²⁷ *Ibidem*, ff. 95 - 96.

²⁸ *Ibidem*, f. 95.

²⁹ *Ibidem*, f. 97.

Din cauza timpul nefavorabil ascensiunilor și de comun acord cu comandamentul german, balonul Companiei a 2-a este dezumflat, iar compania 1 și Parcul execută programul de instrucție, verificarea materialelor și amenajarea cantonamentelor.

La 18 februarie 1943, cpt. av. Constantin Constantinescu este mutat la Baza Flotilei 1 Aerostație, în locul său fiind numit lt. Ioan Hodorog.

În conformitate cu ordinul Diviziei de Mare, programul de ascensiuni urmează să înceapă cu 19 aprilie 1943, între orele 4,30-7,30 și 16-19, având ca misiune: supravegherea generală pe mare și litoral, semnalarea și identificarea fiecărui vas observat, semnalarea lansărilor de parașutiști inamici și a eventualelor debarcări de trupe cu ajutorul aeronevelor, reglaj și control de tir în folosul Bateriilor de coastă „Mircea” (Compania 1) și „Tirpitz” (Compania a 2-a).

În conformitate cu Î.D.R. nr. 765 din 23 mart. 1943³¹, sunt avansați, astfel: pe data de 20 martie 1943 la gradul de locotenent-comandor: cpt. Cicerone Alexandrescu (cu vechimea de la 31 octombrie 1942) care este mutat la Flotila 1 Bombardament, și la gradul de căpitan: lt. Ioan Hodorog și Cornel Farcașiu.

Ordinea de bătaie se modifică astfel:

-cpt. av. Ion Hodorog	-comandantul Batalionului
-cpt. Cornel Farcașiu	-comandantul Companiei 1
-cpt. rz. Florin Cociașu	-observator
-lt. Aurel Manu	-observator
-lt. Emilian Scurei	-comandant Compania a 2-a
-lt. rz. Dumitru Conciu	-observator
-slt. rz. Gheorghe Nicolau	-observator
-lt. rz. Robert Zielinschi	-comandant Parc aerostație.

În luna aprilie, Compania 1 a executat 70 ore ascensiune, iar Compania a 2-a 79,40 ore ascensiune³², în luna mai se execută 108,50 ore, respectiv 155,55 ore ascensiune pe timp de zi³³. În luna iunie s-au executat de Compania 1, 84 ore ascensiunea ziua, iar de către Compania a 2-a, 75,30 ore ascensiune ziua și 11,30 ore noaptea³⁴. În luna iulie, Compania 1 execută 68,40 ore pe timp de zi și 20 ore noaptea, iar Compania a 2-a 97 ore ziua și 72,40 ore noaptea³⁵, iar în luna august s-au executat de către

³⁰ Dosar nr. 1, f. 140.

³¹ „Monitorul Oficial” nr. 70 din 24 martie 1943.

³² Dosar. nr. 2, f. 101.

³³ *Ibidem*, f. 105.

³⁴ *Ibidem*, f. 108.

³⁵ *Ibidem*, f. 111.

Compania 1, 70 ore ascensiune ziua și 14 ore noaptea, iar Compania a 2-a 162 ore ziua³⁶.

În conformitate cu Ordinul Flotilei 1 Aerostație nr. 7457 din 18 august 1943, începând cu 25 august 1943, la comanda Batalionului 1 Aerostație Observație este numit cpt. av. Iorgu Negrescu.

În urma uraganului însoțit de precipitații atmosferice puternice, din noaptea de 1/2 septembrie 1943, balonul Companiei 1 a fost distrus.

La 20 septembrie 1943, au loc modificări de personal, astfel: lt. Cornel Banu este repartizat la Compania a 2-a, iar lt. rz. Dumitru Conciu este mutat la Compania 1, iar la 25 septembrie, slt. rz. Ion Secăreanu este numit adjutant al Batalionului.

În ziua de 23 septembrie 1943, balonul Companiei 1 seria P.D. nr. 24 se rupe din cauza unei furtuni puternice, iar la 25 sept. Compania a 2-a execută ascensiuni pentru reglajul tirului în folosul Bateriei „Tirpitz”, cu rezultate foarte bune.

În ziua de 28 septembrie 1943, în urma unui bombardament aerian inamic, militari din Compania a 2-a, împreună cu o subunitate de infanterie română și una germană a capturat unul dintre membri echipajului unui avion doborât. Alți doi aviatori, opunând rezistență și nevrând să se predea, au fost împușcați.

În luna septembrie 1943, Compania 1 Aerostație a efectuat 58 ore ascensiune ziua și 18 ore noaptea, iar Compania a 2-a a efectuat 115,30 ore ziua și 16,30 ore noaptea³⁷. În luna octombrie, Compania 1 a efectuat 105 ore ascensiune ziua, iar Compania a 2-a a efectuat 141,30 ore ziua și 14,30 ore noaptea³⁸.

În 18 noiembrie 1943, Compania 1 se mută de la Corbul de jos la Anadalchioii. În luna noiembrie, Compania 1 a efectuat 88,40 ore ascensiune, iar Compania a 2-a, a efectuat 91 ore ascensiune³⁹, iar în luna decembrie, Compania a 2-a a efectuat 64,15 ore ascensiune în folosul Bateriei „Tirpitz”⁴⁰.

În lunile decembrie 1943-ianuarie 1944, efectivele batalionului execută programul de instrucție tactică și tehnică, revizia materialului și fac amenajările cantonamentului în vederea începerii ascensiunilor, avându-se în vedere timpul favorabil.

³⁶ *Ibidem*, f. 122.

³⁷ *Ibidem*, f. 127.

³⁸ *Ibidem*, f. 132.

³⁹ *Ibidem*, f. 140.

⁴⁰ *Ibidem*, f. 149.

În condițiile în care trupele sovietice se aflau tot mai aproape de granițele țării și se aflau în plină ofensivă pentru eliberarea Crimeei, au fost luate și primele măsuri pentru apărarea Dobrogei atât în fața unor atacuri ale navelor sovietice sau debarcarea unui desant maritim cât și pentru apărarea împotriva atacurilor aviației sovietice. Astfel, în baza Dispozițiilor Diviziei 9 Infanterie nr. 31396 din 1944 și a Ordinului Comandamentului Litoralului Maritim nr. 6086 din 8 martie 1944, Secret, se ordonă:

-Compania 1 Aerostație se va deplasa de urgență la Corbul de Jos unde va organiza un punct de sprijin bine întărit pentru a asigura spatele Capului Midia;

-Compania a 2-a Aerostație de la Cumpăna se va organiza urgent în punct de sprijin întărit pe locul unde se găsește⁴¹.

La 18 martie 1944, batalionul se află în dispozitivul de luptă ordonat, iar începând cu 25 martie începe umplerea baloanelor cu hidrogen. Începând cu 31 martie, ascensionează numai Compania a 2-a. În luna martie, Compania a 2-a a efectuat 29,15 ore ascensiune ziua⁴².

Începând cu 1 aprilie 1944, companiile execută ascensiuni după programul stabilit de „Der Deutsche Artillerie Kommandeur”.

La 8 aprilie, Gruparea Tactică Constanța, prin Ordinul nr. 200, Secret, face cunoscut că pe timpul unui atac inamic terestru, compania a 2-a va acționa în același mod cu bateriile în folosul cărora ascensionează și cu unitățile terestre. În cazul retragerii acestora, Compania a 2-a va rămâne în ansamblul apărării. Dacă un atac inamic se produce din spate, compania va rezista pe loc până la intervenția rezervelor din afară⁴³.

Prin Ordinul de operații nr. 5 din 13 aprilie 1944, strict secret, Gruparea Artileriei de Coastă, comunică batalionului situația operativă cu următoarele misiuni:

-supravegherea litoralului Maritim și a Mărei până la limita de vedere, informând asupra apariției țintelor navale;

-observarea loviturilor tragerilor bateriilor de coastă româno-germane la Mare și reglarea tragerilor la uscat a bateriilor costiere și terestre din zonă⁴⁴.

Companiile acționau în folosul bateriilor „Mircea” și „Tirpitz”, fiind amplasate astfel încât să poată supraveghea atât marea și litoralul, cât și zona terestră din spatele bateriei, asigurându-se protecția baloanelor împotriva tirului naval și bombardamentului aerian inamic.

⁴¹ *Ibidem*, f. 166.

⁴² *Ibidem*, f. 168.

⁴³ *Ibidem*, f. 170.

⁴⁴ *Ibidem*, f. 172.

Ascensiunile s-au desfășurat fără evenimente, Compania 1 efectuând în luna aprilie 89 ore ziua și în luna mai, 107 ore ziua și 7 ore noaptea⁴⁵, iar Compania a 2-a, în aprilie 108,45 ore ziua și în luna mai 95,30 ore ziua și 21,30 ore noaptea⁴⁶.

La 22 iunie 1944, batalionul intră în subordinea operativă a Regimentului de Artilerie Marină din cadrul Comandamentului Litoralului Maritim și Fluvial, aflat sub comanda comandorului Nicolae Cristescu, iar la 24 iunie se primește Ordinul de operații nr. 1, cu aceleași misiuni, dar cu precizarea că în caz de debarcare inamică, intră în sistemul de apărare apropiată terestră, fără a neglija misiunea principală de observare. În apărarea Litoralului, linia principală de rezistență este chiar malul mării.

Zona de apărare este împărțită în trei sectoare tactice: Năvodari, Constanța și Mangalia. Postul de comandă al Regimentului de Artilerie Marină și al Grupării de Artilerie de Coastă este situat la P.C. al Bateriei „Tirpitz”.

La 26 iunie 1944, lt. rz. Robert Zielinski este numit la comanda Parcului de Aerostație, în locul cpt. Adrian Scrobohaci, mutat în cadrul flotilei.

În urma folosirii excesive a baloanelor s-a constatat că aceste nu mai prezintă stabilitate, pierzând 30-40 tuburi de hidrogen pe zi, în acest sens intervenindu-se la flotilă pentru primirea altor baloane.

În luna iunie, Compania 1 a executat 73 ore ascensiune ziua și 9 ore noaptea, iar Compania a 2-a a efectuat 65,30 ore ziua și 8,30 ore noaptea⁴⁷.

Prezența tot mai masivă a forțelor navale și aeriene sovietice a făcut ca factorii de decizie să retragă la flotilă efectivele și materialele Batalionului de Aerostație Observație Dobrogea. A fost o decizie bună, luată la timp, în condițiile în care peste puțin timp, odată cu schimbarea de orientare politică și militară luată la 23 august 1944, efectivele aerostației care lucrau alături de armata germană, în special artileria de coastă, ar fi putut avea o situație incertă.

Perioada următoare va fi de rău augur pentru aerostația română. Începând cu 1 noiembrie 1944, Flotila de Aerostație va rămâne cu un batalion aerostație (cu o companie aerostație observație, o companie aerostație protecție și un parc aerostație observație), pentru ca, la 15 decembrie 1944, Flotila de Aerostație să se transforme în Baza de Specialități Aeronautice, iar pe data de 1 martie 1945, unitățile de aerostație să se desființeze.

⁴⁵ *Ibidem*, ff. 175, 179.

⁴⁶ *Ibidem*.

⁴⁷ *Ibidem*, f. 185.

Ca o concluzie, se poate afirma că în toată perioada în care au activat în apărarea Dobrogei, militarii din aerostația română, și-au făcut pe deplin datoria, cu miile de ore ascensionate ziua și noaptea, pe timp favorabil sau în condiții meteo nu tocmai prielnice, scrutând întinderile Mării Negre până la limita vizibilității pentru liniștea ce a domnit peste aceste frumoase meleaguri, dar și făcând dovada unei foarte bune pregătiri de specialitate, mai ales pe timpul exercițiilor și tragerilor artileriei de coastă române și germane, primind laudele binemeritate din partea aliatului nostru. Și un fapt nu lipsit de importanță, pe tot timpul campaniei militarii aerostațieri care au acționat pe meleagurile dobrogene nu au suferit nicio pierdere umană.

***AEORSTATION STRUCTURES AND THEIR CONTRIBUTION IN
THE DEFENSE OF DOBRUDJA 1941-1944***

-abstract-

Key Words: Romanian military aerostation, Second World War, Dobrogea, Black Sea, artillery Romanian and German coast, „Tirpitz” Battery.

Although it seemed that it was no longer found in a modern war, the Romanian military aerostation proved that it found resources to participate in the country's defense effort, receiving various uses in the Second World War. The longest participation was the observation aerostation structures, in the area of Dobrogea, in the period 1939 - 1944. The aerial observers did their duty, both for observing the expanses of the Black Sea to detect various Soviet ships, and for regulating the firing of the artillery Romanian and German coast, especially the „Tirpitz” Battery.